

Een Reus herontdekt

In 1978 werd bij Sotheby Mak van Waay te Amsterdam een unieke eikenhouten buffetkast aangeboden als een vroeg werk van K.P.C. de Bazel, met snijwerk van C.A. Oosschot en beslag van F. Zwollo senior. Deze toeschrijving werd overgenomen door Frans Leidelmeijer en Daan van der Cingel in hun boek 'Art nouveau en art deco in Nederland' (1983), die de kast behandelden als zijnde exemplarisch voor de Assyrische en Egyptische invloeden in De Bazels ontwerpen.

TEKST: **RENEE LOUWERS EN NIEK MONTANUS** FOTO'S: **RAMAN SHABBAS**

Deze toeschrijving werd bestreden door Yvonne Brentjens, in haar boek 'K.P.C. de Bazel (1869-1923); Ontwerpen voor het interieur'. Zij merkte op dat de buffetkast geen ontwerp van De Bazel kon zijn en schreef het meubel toe aan Oosschot, die naast de uitvoering van het snijwerk ook verantwoordelijk zou zijn voor het ontwerp.

Deze contradictie werpt de vraag op wie nu werkelijk verantwoordelijk is voor het ontwerp van deze bijzondere kast. Na onderzoek geeft een artikel met foto's in 'De Architect' uit 1911 uitsluitel. Hieruit blijkt dat de afgebeelde kast in 1909 ontworpen is als deel van een eetkamer met een

schouw en een wandbetimmering, en een ontwerp is van de Dordtse architect Hendrik Adrianus Reus (1872-1935). Reus liet de kast uitvoeren door de firma H.P. Mutters & Zoon uit Den Haag. Het zeer fraaie snijwerk werd gedaan door de Amsterdamse beeldhouwer Marinus Johannes Hack (1871-1939).

De opdrachtgever voor het geheel was de bekende Dordtenaar S.M. Hugo van Gijn (1848-1937), Tweede Kamerlid en neef van Simon, wiens interieur als museum Huis van Gijn bewaard is gebleven. S.M. Hugo van Gijn liet de kast en de wandbetimmering maken voor de eetkamer in zijn woning aan de Achterhakkers in Dordrecht. Na zijn overlijden is het pand onder andere gebruikt door Quaker Oats, dat in de voormalige eetkamer kantoor hield. In 1978 werd de kast gescheiden van de rest van het interieur. Foto's uit september van dat jaar laten zien dat op de plek van de kast een doorgang naar het naastgelegen pand is gemaakt. In datzelfde jaar kon men de kast bij Sotheby Mak van Waay ter veiling zien verschijnen, waar hij door een liefhebber uit Amstelveen werd aangekocht.

Zowel de kast als de wandbetimmering zijn zeer rijk versierd met organisch snijwerk. Waar dat in de rest van het interieur voornamelijk geabstraheerde florale motieven zijn, worden op de kast veel dierlijke motieven aangetroffen. Zo zijn er aan de voor- en zijkanten zittende en rennende hazen, worden de bovenkastjes bekroond door muizen en zijn de grepen gesneden in de vorm van opengesperde leeuwenkoppen. Het ambitieuze ontwerp en rijke snijwerk, maken dat de kast beschouwd kan worden als een hoogtepunt in de interieurarchitectuur van de vroege twintigste eeuw. Het is daarbij de hoogste tijd dat Hendrik Adrianus Reus niet alleen wordt erkend als de eigenlijke ontwerper van deze buffetkast, maar ook zijn rechtmatige plaats krijgt tussen de grote namen van het rationalisme.

onder

Deze buffetkast van H.A. Reus wordt zondagmiddag 13 december 2015 geveild door Veilinghuis Peerdeman Utrecht. Afmetingen: H. 245 x b. 265 x d. 67 cm. Richtprijs: € 6.000-8.000.

Opdrachtgever **S.M. Hugo van Gijn (1848-1937)**, stond dicht bij de mensen. Hij was ook zeer begaan met zijn eigen personeel, zo blijkt uit onderstaande aanvraag uit 1927, geschreven door de wnd. Commissaris der Koningin in de Provincie Zuid-Holland:

"Ik heb de eer UhoogEdelGestrenge te berichten, dat de Heer S.M. Hugo van Gijn zich dezer dagen tot mij gewend heeft met het verzoek te willen bevorderen, dat aan zijne beide dienstbodes eene koninklijke onderscheiding zou worden toegekend.

Deze beide vrouwen hebben hem en zijne echtgenoot, die enkele jaren geleden overleden is, met voorbeeldelooze trouw en toewyding gediend. Toen Mevrouw van Gijn overleden is, heeft hij haar beiden bij zich laten komen en haar medegedeeld, dat zijn vrouw aan ieder harer een legaat had vermaakt en zij, indien zij zulks wilden, van hem heen konden gaan. Zij hebben hem echter beiden verklaard, dat zij tot zijn dood bij hem wilden blijven. De Heer van Gijn is de laatste jaren, tengevolge van eene beroerte, hulpbehoevend en het is mij persoonlijk bekend, dat hij van zijne dienstboden steeds blijken van bijzondere gehechtheid ontvangt.

Ik heb hem erop gewezen, dat het tijdperk gedurende hetwelk voornoemde personen bij hem in dienst zijn geweest, veel korter is, dan dat voor een koninklijke onderscheiding als regel wordt vereischt. Hij heeft daarop geantwoord, dat zijn hooge leeftijd het niet waarschijnlijk maakte dat zij nog veel langer bij hem zouden kunnen blijven en dat het hem een groote voldoening zou zijn, als de meisjes nog bij zijn leven een dergelijk gunstbewijs van H.M. de Koningin ontvingen."

(bron: Erfgoedcentrum DiEP/Stadsarchief Dordrecht).

H.A. Reus (1872-1935) kwam uit een familie van bouwkundigen. Het was voor hem bijna vanzelfsprekend om ook architect te worden. Na zijn afstuderen aan de Academie voor Bouwkunst in Rotterdam, vestigde Reus zich als architect in Dordrecht, waar zijn vader ook werkzaam was als architect. Reus heeft vele Dordtse gebouwen op zijn naam staan, zoals het schoolgebouw Mühring aan de Vrieseweg en de Remonstrantse kerk aan de Cornelis de Wittstraat. Ook was hij verantwoordelijk voor de verbouwing van het zomerverblijf van S.M. Hugo van Gijn, Slothoeve Gravensteyn.